

Bijlage 1 - Huidige situatie en situatie onder de nieuwe wet

Inhoudsopgave

Voorinburgering	1
Leerroutes.....	1
Achtergrond informatie inkoop.....	2
Modules	
1. KNM	3
2. PVT	3
3. MAP	4
Ondersteunende maatregelen	
1. Ontzorgen	5
2. PIP/ Brede intake	5
3. MB.....	6
4. Monitoring en handhaving.....	7
ICT.....	8
DPIA	8

Voorinburgering - COA

Huidige situatie:

De voorinburgering vindt plaats in het AZC, is bestemd voor asielzoekers die een goede kans op een verblijfsvergunning maken en wordt uitgevoerd door medewerkers van het COA ten tijde dat de statushouder daar verblijft. Taalles wordt gegeven door een gekwalificeerde NT2-docent. Deelnemen wordt gestimuleerd maar is vrijwillig. Alle relevante informatie wordt bijgehouden in een zogenaamde 'blauwe map' (een persoonlijk dossier) en summier in het TVS, het TaakVolgSysteem van het COA. De gemeente heeft toegang tot dit informatiesysteem. Als deelnemers vertrekken uit het AZC dan kunnen ze zelfstandig verder met het lesmateriaal. Statushouders kunnen al deze verkregen informatie delen met de gemeente en/of opleidingsinstituut en gebruiken tijdens de zoektocht naar een baan.

Onder de nieuwe wet inburgering:

Deze taak blijft bestaan met dit verschil dat de voortgang en behaalde resultaten middels een warme overdracht met de gemeente wordt gedeeld als voorbereiding op het kennismakingsgesprek via het digitale klantprofiel in het TVS. De casemanager van het COA is bij voorkeur aanwezig bij het eerste kennismakingsgesprek met de nieuwkomer in de gemeente waaraan hij of zij gekoppeld is. Op deze wijze wordt gezorgd voor een doorlopende lijn in het leerproces en de begeleiding.

Leerroutes

Huidige situatie:

Door de nieuwkomer zelf kan gekozen worden uit een cursus NT2 (Nederlands als 2^e taal) met examen, een inburgeringscursus (A2 taalniveau) met examen of een alfabetiseringscursus (vooraf aan de inburgeringscursus).

Voor de NT2 cursus zijn 2 examenniveaus, taalniveau B1 (werken of studeren op MBO-3 of 4 niveau of taalniveau B2 (werken of studeren op HBO of universitair) niveau. Sinds 2015 moeten er 2 extra examens worden gehaald namelijk 'Kennis Nederlandse Maatschappij (KNM) en Oriëntatie op de Nederlandse Arbeidsmarkt (ONA¹).

¹ ONA is in de nieuwe wet vervangen door de module Arbeid en Participatie, zie punt 3 op bladzijde 6)

Via DUO krijgt de inburgeraar (asielmigrant) hiervoor een lening van maximaal € 10.000,-. Een inburgeraar kan zelf leren voor het examen maar bijna altijd wordt een cursus gevolgd. Alleen als de cursusaanbieder het keurmerk van Blik op Werk heeft kan aanspraak worden gemaakt op de lening bij DUO.

Onder de nieuwe wet inburgering:

KNM maakt nog steeds onderdeel uit van (de taalcomponent van) de leerroutes zie punt 1 op bladzijde 6.

Drie leerroutes

Zie toelichting op bladzijde 5.

Inkoop van de leerroutes

Hierboven zijn de drie leerroutes kort toegelicht. Bij de inkoop van de B1- en Z-route scheiden wij de Taalroute van de Participatiecomponent.

Taalcomponent

Voor de inkoop van de Onderwijsroute en de taalcomponent B1 en Z-route sluiten we aan bij de provincie-brede voorbereidingen waarbij Leeuwarden penvoerder is. De uiteindelijke opdrachtverstrekking wordt lokaal geregeld.

Participatiecomponent

In de Z- route voor minder of niet-leerbare inburgeraars gaat het om de ontwikkeling van de basale vaardigheden en kennis van een inburgeraar. Goede sociale inbedding en zelfredzaamheid zijn in deze route de belangrijkste doelstellingen. In deze route ligt de nadruk op participatie en zelfredzaamheid en is de taal ondersteunend. Gelet op de volumes heeft bovenlokale samenwerking (Fryslân West) op het participatiedeel de voorkeur. Deze voorkeur baseren wij op de wettelijke eisen, doelstellingen en doelgroepen van de leerroutes.

De Participatiecomponent voor de B1 – route en Z-route wordt lokaal (NW) geregisseerd maar de voorbereiding vindt plaats in samenwerking met de regio Fryslân West (volume, natuurlijke structuur vanwege sub regio van de Arbeidsmarktregio). Het opdrachtgeverschap en de uitvoering regelen we lokaal waardoor we eigen accenten kunnen leggen. Bovenlokaal samenwerken bij de inkoop (niveau Fryslân West) heeft praktische voordelen.

Met onze collega's in Friesland aan de Regionale Beleidstafel formuleren wij de wensen en eisen die wij aan deze routes stellen, waaronder de eis dat de taalroutes gespreid over de provincies worden uitgevoerd en er dus altijd een leslocatie in de buurt is. Argumenten voor de provinciale inkoop zijn volume, kwaliteit en mogelijkheden tot variaties in roostering. Via provinciale inkoop kunnen we bijvoorbeeld regelen dat er op plaatsen in Friesland avondlessen worden aangeboden. Dat is bij lokale inkoop niet realistisch. In de pakketten van eisen wordt vermeld dat er moet worden voorzien in uitvoeringslocaties dicht bij de mensen. Gelet op de omvang van Waadhoeke en Harlingen is het wenselijk dat er minimaal één uitvoeringslocatie binnen onze gemeentegrenzen komt.

Modules

1. Kennis Nederlandse Maatschappij (KNM)

Huidige situatie:

Maakt nu onderdeel uit van het inburgeringstraject. Betreft een examen module van DUO.

Onder de nieuwe wet:

Zie bladzijde 6.

2. Participatie Verklaringstraject (PVT)

Huidige situatie:

Sinds oktober 2017 is het PVT een verplicht onderdeel van de inburgering. Voor dit deel is de gemeente verantwoordelijk. De uitvoering van het PVT is belegd bij de Skûle Welzijn. Dit traject bestaat uit één (vaak voor gezinsmigranten) of twee workshops (voor asielmigranten) van ca 4 uur. Er wordt gebruik gemaakt van cursusmateriaal van Prodemos. Dit onderdeel wordt afgesloten door ondertekening van een participatieverklaring.

Onder de nieuwe wet:

Uitvoering blijft bij de Skûle Welzijn. Dit traject bestaat uit minimaal 12 uren workshops met een excursie waarin aandacht wordt besteed aan de volgende punten:

- a. het thema democratie;
- b. de Nederlandse rechtsstaat;
- c. het recht op zelfbeschikking;
- d. de vrijheid van meningsuiting;
- e. gelijkwaardige behandeling;

- f. het verbod op discriminatie;
- g. sociale rechten, zoals het recht op medische zorg en onderwijs;
- h. de wijze waarop inwoners in Nederland met elkaar omgaan;
- i. participatie en wat de samenleving hiervan verwacht; en
- j. overige sociale regels en plichten in Nederland.

Het onderwerp 'participatie en wat de samenleving hiervan verwacht' gaat extra aandacht krijgen in het 'excursie' onderdeel. Er zal een bezoek worden gebracht aan de vrijwilligerscentrale, Pastiel of 1 of beide gemeentehuizen. Hier wordt maatwerk toegepast en de keuze op de te bezoeken organisaties hangt mede af van de (verwachtte) route (Z-route of B1-route).

3. Module Arbeid en participatie (MAP)²

Huidige situatie:

Is nu onderdeel van het inburgeringstraject. Betreft een examen module van DUO met de naam Oriëntatie Nederlandse Arbeidsmarkt (ONA).

Onder de nieuwe wet inburgering:

Zie bladzijde 6. De uitvoering van de MAP wordt lokaal belegd bij de Skûle Welzijn en Pastiel. Tijdens dit traject komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- a. Beroepsoriëntatie
- b. Werknemerscompetenties
- c. Realistisch beroepsbeeld
- d. Beroepskansen
- e. Beroepscompetenties verwerven
- f. Netwerk opbouwen
- g. Werk vinden
- h. Werkcultuur

Voor een groot deel heeft Pastiel op dit moment al de benodigde kennis en workshops om bovengenoemde onderwerpen te verzorgen. Bij het onderwerp "beroepskansen" wordt samengewerkt met het Digitaalhuis. Hierbij wordt samen met een "maatje" op internet gezocht naar informatie over de arbeidsmarkt. Dit instrument is al in gebruik bij de bibliotheek onder de naam "Walk&Talk.

Beroepscompetenties worden opgedaan middels een werkervaringsplaats of vrijwilligerswerk onder begeleiding van een jobcoach. Naar voorbeeld van het Friesland College wordt door middel van "stageboeken" de voortgang bewaakt.

² Voorheen ONA – zie blz. 6

Ondersteunende maatregelen

1. Ontzorgen

Huidige situatie:

De Dienst biedt tijdens de aanvraag voor een uitkering een wijze van financiële ontzorging aan. Het is echter aan de nieuwkomer om hier gebruik van te maken. De vaste lasten (huur, energie, internet e.d.) worden met behulp van de KBN (kredietbank Nederland) ingehouden op de bijstandsuitkering voor een gemiddelde duur van een jaar.

Onder de nieuwe wet Inburgering:

De Dienst zorgt voor algehele ontzorging om de weg naar de inburgeringsroute vrij te maken. Deze ontzorging is wettelijk verplicht voor de duur van (tenminste) 6 maanden. Mocht langer nodig zijn dan kan deze termijn worden verlengd. De termijn mag niet worden verkort. Het ontzorgen betreft meer dan alleen de financiële vaste lasten inhouden. Voorbeeld is het regelen van kinderopvang, openbaar vervoer of andere zaken die een belemmering zijn voor het inburgeringsproces. Wettelijk gezien bestaat de ontzorging alleen uit huur, nutsvoorzieningen en zorgverzekering. Kinderopvang of openbaar vervoer zijn niet wettelijk geregeld. In de praktijk wordt dit wel geregeld. De maatschappelijk begeleider vraagt de van toepassing zijnde toeslagen aan i.s.m. het COA.

Het Ministerie doet de aanbeveling om de basisvariant te combineren met het aanleren van financiële vaardigheden, zodat statushouders na afloop van de ontzorgingstermijn beter zijn voorbereid op het zelfstandig beheren van hun financiën. Door middel van workshops leren nieuwkomers vaardigheden die nodig zijn om zelf hun financiën te beheren waardoor zij minder snel in financiële problemen komen. Het digitaalhuis zal met eventueel ondersteuning van een tolk de doelgroep deze vaardigheden bijbrengen.

2. Plan Inburgering en Participatie (PIP) / brede intake

Huidige situatie:

Een (brede) intake vindt plaats bij de Dienst bij het aanvragen van een bijstandsuitkering. De statushouder bepaalt zelf waar en/of bij welke aanbieder de inburgering plaatsvindt.

Onder de nieuwe wet inburgering:

Zie bladzijde 7 en 8.

3. Maatschappelijke begeleiding

De maatschappelijke begeleiding (verder MB) wordt sinds juli 2016 in de fusiegemeenten van Waadhoeke en sinds juli 2014 in Harlingen door De Skûle Welzijn uitgevoerd. De MB wordt gecoördineerd door 4 coördinatoren (1 voor Harlingen en 3 voor Waadhoeke) en ongeveer 15 vrijwilligers, ook wel maatschappelijke begeleiders genoemd. In Franeker, Berltsum en Harlingen worden er wekelijks inloop spreekuren georganiseerd onder leiding van een coördinator. Hier wordt veel gebruik van gemaakt.

Huidige situatie:

Nadat het COA een nieuwkomer koppelt aan onze gemeente wordt dit door de gemeente doorgegeven aan de woningcorporatie en aan de coördinator van de MB. Deze koppelt een vrijwilliger aan de nieuwkomer. Deze helpt de nieuwkomer wanneer er een woning beschikbaar is met praktische zaken zoals de inschrijvingen en aanvragen (huurovereenkomst, aanvraag uitkering en inrichtingskrediet, openen rekeningnummer etc.). In principe bepaalt de nieuwkomer zelf bij welke aanbieder de inburgering wordt gevolgd maar de praktijk leert dat dit doorgaans via vaste patronen in de keten loopt.

Onder de nieuwe wet Inburgering:

Nadat het COA een nieuwkomer koppelt aan onze gemeente dan neemt de casemanager TWP-WI contact op met de coördinator³ van de MB en wordt een afspraak met de nieuwkomer gepland. Het COA zorgt voor de warme overdracht van de beschikbare informatie omtrent de nieuwkomer en is indien mogelijk (dit hangt af van de locatie van het AZC van waaruit de koppeling is ontstaan) aanwezig bij het intake gesprek met casusregisseur, coördinator MB en de nieuwkomer.

De regie ligt bij het TWP-WI. Er is nauw contact met de betreffende coördinator van de MB zodra een woning in zicht is. De coördinator van de MB koppelt een vrijwilliger aan de nieuwkomer en deze helpt met praktische zaken zoals inrichting van de woning, sociaal netwerk opbouwen etc. voor de duur van maximaal 18 maanden. Deze inzet is van onschatbare waarde en is niet te professionaliseren.

Financiering en monitoring:

Subsidiebasis. Heldere meetbare opdracht - Jaarverslag en tussentijdse monitoring en evaluatie.

³ Verantwoordelijk voor de regio van huisvesting

4. Monitoring en handhaving

Huidige situatie:

Als de examens niet binnen 3 jaar worden gehaald dan volgt via DUO een boete. De boete is gebaseerd op verschillende factoren zoals het aantal uren dat een cursus is gevolgd, hoe vaak getracht is een examen te halen etc. Na de boete volgt een termijn van 2 jaar om de inburgering alsnog te halen. Een asielmigrant moet daarnaast de lening terugbetalen.

Situatie onder de nieuwe wet:

Gemeenten krijgen vanuit het Rijk de bevoegdheid om een bestuurlijke boete op te leggen aan inburgeraars als zij verwijtbaar niet meewerken aan hun inburgering. In de nieuwe wet wordt vastgelegd in welke gevallen gemeenten een boete kunnen opleggen. Het gaat dan om het zonder geldige reden niet op komen dagen bij de Brede Intake, bij de leerroute (met uitzondering van gezinsmigranten en overige migranten) en/of bij andere activiteiten waarover afspraken zijn vastgelegd in het PIP. Deze taak wordt bij de Dienst belegd omdat daar de uitvoer maar ook de monitoring op de voortgang plaatsvindt.

De minister van SZW blijft ook in het nieuwe inburgeringsstelsel verantwoordelijk voor het gehele inburgeringstraject. Het opleggen van boetes voor het niet halen van de afgesproken leerroute binnen drie jaar, het niet op tijd afronden van het participatieverklaringstraject (PVT) en het niet op tijd afronden van de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) wordt dan ook geen taak van de gemeenten. Deze boetes worden namens de minister opgelegd door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).

ICT

Huidige situatie:

Informatie over de voortgang van de inburgering is te raadplegen via het Informatie Systeem Inburgering (ISI) van DUO. Hier registreert de gemeente wanneer het PVT is behaald (of niet met reden). Als de gemeente doorgeeft dat het PVT verwijtbaar niet is afgerond dan volgt een boete van DUO en kan er ook niet meer worden geleend bij DUO. Onderwijsinstellingen kunnen via Mijn DUO de onderwijs resultaten registreren.

Situatie onder de nieuwe wet:

De gegevensoverdracht via ISI blijft. Nieuw is de gegevensoverdracht die nodig is tussen gemeenten en lokale en regionale aanbieders. Om de administratieve lasten voor gemeenten en aanbieders te beperken is het wenselijk dat er naast een landelijk informatiemodel ook een gemeentelijk informatiemodel komt, gebaseerd op de wettelijke vereisten aan de gegevensuitwisseling tussen gemeenten en aanbieders. Voor de uitwisseling met landelijke ketenpartners wordt een dergelijk informatiemodel opgesteld, onder leiding van SZW. Voor de uitwisseling tussen gemeenten en lokale en regionale aanbieders is het ook wenselijk dat er een (gemeentelijk) informatiemodel komt.

Ook hierbij is het wenselijk dat dit landelijk opgepakt wordt. VNG (Realisatie) kan mogelijk een begeleidende rol vervullen bij het opstellen van een dergelijk informatiemodel. Op basis hiervan kunnen gemeenten de vereisten die zij stellen aan de gegevensuitwisseling meenemen in hun inkoop en aanbesteding van aanbieders. Dit geeft gemeenten de garantie dat zij de juiste informatie op de juiste wijze aangeleverd krijgen.

De nieuwe Wet inburgering leidt op zichzelf niet tot besparingen. Verdere doorontwikkeling en automatisering van de gegevensuitwisseling kan wel leiden tot een efficiënter werkproces en daarmee tot besparingen ten opzichte van de basissituatie waarin gestart wordt.

Eén van de redenen van uitstel van de ingangsdatum van de nieuwe WI is dat het niet haalbaar bleek om op 1 juli 2021 te beschikken over een cliëntvolgsysteem dat voldoet aan de vereisten van de nieuwe Wet inburgering. Softwareleveranciers hadden dan te weinig ontwikkeltijd gehad.

Data Protection Impact Assesment (DPIA)

Onder de Algemene Wet Gegevensbescherming (AVG) kunnen organisaties verplicht zijn vooraf aan het verwerken van gegevens een DPIA uit te voeren. Dit is een instrument om vooraf de privacy risico's van een gegevensverwerking in kaart te brengen om vervolgens maatregelen te kunnen nemen om de risico's te verkleinen.

DPIA wordt lokaal gezamenlijk opgepakt. De lokale werkgroep DPIA bestaat uit functionarissen gegevensbescherming van de gemeenten en de Dienst en de betrokken (beleids) adviseurs van de gemeente en de Dienst.